

Nye Danske Magazin,

indeholdende

Allehaande Smaa-Stykker
og Anmærkninger
til Historiens og Sprogets Dplysning.

Andet Bind.

Udgivet af

Det Kongelige Danske Selskab til den Nordiske Histories
og Sprogs Forbedring.

Kjøbenhavn 1806.

Trykt hos B. Brønneich,
Nifelsplads No. 127.

Nye Danske Magazin.

Andet Binds Tiende Hefte.

I.

Domb imellem Hans Kong. May. Christian 4
och Welb. Holger Rosenkrantz, anlangende Boringholms
Lehns Administration 1646.

Meddeelt af Professor Abraham Kall.

Selskabet har endnn i sin Bogsamling en Copie af Begyndelsen og Enden af denne Dom, som dets afd. Medlem Hr. Kanc. Raad Deichman havde skienket til samme. Man benyttede sig af samme til derefter at udgive, hvad i vores ældre Magazin findes indført i femte Bind fra S. 22 til 30. Man bemærkede ikke at Handskriften, som efter al Rimelighed Holg. Rosenkrantz selv havde havt i Hænde ikkuns indeholdt nogle særskildte Stumper af Domben, og at det meeste og betydeligste til Sagens Oplysning og Rosenkrantz Forsvar manglede. Jeg har paa en Auction erholdet den originale Doms Act, og da de der forhen udgivne Stykker af samme nu formedelst det manglende maatte vel kunde ansees som uefterrettelige, saafremt ei Resten levertes, indrykkes samme herved. Man behage da at bemærke det Sted i det ældre Magazin Sid. 26 L. 24 som endes med de Ord, som samme hans skriftlig Indlæg det saaledes medførte, hvorefter da i den originale Doms Act haves alt, hvad som her udgives.

Fremdelis udi Nette lagdes 35 Oldingerne paa Boringholms dieres beseglede Vidnisbiurd, liudendes som følger: Wi underschreffne Mend nemb- lig: Dirich Langhoffd med flere kiendis och hermed for alle witterligt gior, att epter som erlig och velfornehme Mand, Hans Pedersen Landsdommer haffuer ladet lesse och forkynde for forskreffne Mend, som ehre vdmelte inden forskreffne Boringholms Landzting, den 4 Februari hans Thart med hans egen Haand vunderschreffuit liudendes Ord fra Ord som efterfølger: Efter Kongl. Maysts. min allernaadigste Herre och Konnings naadigste Befalling, ehre disse forskreffne Oldinger, och de eldste ehrlige Mend her paa Boringholms Land

udi Dag paa Boringsholmbs Landsting udmeldte och opkreffuit aff bemelte Landsdommer Hans Pedersen, huilche forskreffne Mend her paa hønbelte Kong. May. Beigne och aluorlige schriffilige Befaling biudes, befaller och aluorligen forlegges, att wi schall giffue vores Sandheds Widschab fra os beschreffuen fernemelig, huad os er witterligt, och wi kand os erindre om Kong. May. Leensmand och Slodsherre paa Hammershus, hans Wessen udi den forrige Suenste Feide, naar Fienden lod sig see her vnder Boringsholmbs Land, om Slodsherran da lod sig finde hos Landsfolchet her paa Landet att forhindre Landgangh, eller om Slodsherran bleff paa Hammershus, och forloffuet Fiendens Ankomst. Dette forskreffne schall wi bemeldte erlig Mend strax vnder vores Forseiglingh giffue beschreffued, saa sandferdig og rett, som wi for Hønbelte Kong. May. vores allernaadigste Herre achter at forsuare. Actum Landstinged udi Aakirkebye den 4 Febr. 1646. Hans Pedersen Egen Haand. Paa huilchen den guode Mands Begieringh haffuer vi saaledis suared, och er vores sandferdig Beretning: At Slodsherran Welb. Hans Lindensou var paa Hammershus udi dend forrige Suenste Feide, Marsagen wi huerchen saa eller fornamb nogen Fiende, medens dersom vi havde fornomet noget fiendelig Ahulob, schulle wi dend goede Mand det tilkiendegiffue, saa wille hand komme ud til os och giøre os Bistand; Dog disbedre wi ingen Fiende fornamb, des till Witterlighed vnder vores Signetter, som det i sig sielv saaledis indholdte.

Ydermere i Rette lagdes 4 af de anholdue, nemlich Mads Roefoed, Jacob Roefoed, Anders Hansen och Peder Dessen dieres vnderschreffne Widnissbiurd lydendis: Eftersom wi vnderschreffne aff Jorgen Schroder Murrer-Commisarius och Jochum Slofsouget ere tilspurt och foreholdet, at giffue vores Suahr och sandferdig Beretning. Forst: huorledes Leensmanden paa Borringholm haffuer bestilt Wachten och taget den Defention ahn. For det andet: om Festningen icke bedre vdi Begyndelsen (der wi her i Riget med en vformoedelig Krig aff de Suenste bleffuen offuerfalden) kunde bliffuet fortificeret, end som scheid er. For det thredie: om nogen imod Leensmandens Befallingh, enten til Fortificationen paa Festningen, eller om Landet, eller med Wachten sig haffuer weigret. For det fierde: Landsdommer och de andre Eldste at giffue tilkiende om forige Leensmand icke haffuer weret stedde hos Landsfolchet, naar Ahnsechtningen aff Fienden er scheid, eller om han da strax haffuer retereret sig derfra op til Festningen: Saa suares hertil alleruunderdanigst: 1. At da wi der til Landet sich Ihdende, att Suensthen
med

med uformoedelig Krig hafde giort Indfald i Danmark, loed strax Leensmanden Welb. Holger Rosenkrantz vdgaa schriftlig Befallingh, at for enhver Sogne, Byes och Fischelevers Strand schulde holdes Wacht Nat og Dag, sampt Stocherne med dis tilhørende at ferdig forschaffe, saauelsom och Gewehr, Krude och Loed. Item Bagner och Skiotte-Bolde at ferdiggjøre, huilken hans Befallingh wi tilbørligen aff yderste Flid och Formue haffuer veret horig och effterkommet, som wi forhober (nest Guds Hielp) at os iche andet schall kunde efftersiges eller offuerbeuises. Men efftersom de Suenische den 9 Junii en Mandag Morgen tillig giorde Landgang, øster paa Landet fra Nerøe, er vngeser 4 Mille Wens fra os, saa bekom wi, som boer Wester paa Landet, iche Bud eller Kundskab samme Dag fra samme Nerøe-Wacht eller fra de høfghørende Sogners Wacht, som er Voelschier-Sogn, Pouelschier-Sogn, och nu Synden om Landet, endeel af forn. Pouelschier-Sogn, Perscher-Sogn, Nakier-Sogn, Westermacher-Sogn, Nilauscher-Sogn, och Ronden, førend jeg Mads Koefoed først da Klokken var 6 eller 7 Formidag, jeg Jacob Koefoed wed 7 eller 8 Slett, och jeg Anders Hansen wed 9 Slett, och jeg Peder Oluffsen sich Budskab herom fra Anders Hansen samme Dag Klokken 10 vngeser. Efftersom det och var berammet, at huilken Wacht, som først bliffue Schibbe ware, schulle strax lade sin Captein och neste Naboe det wiide, och det siden saa fremdelis, fra en till en anden, saa at Landsfolchet strax kunde forsambleß, och komme imod Fienden, huorom vi seenist ey fra forn. Wachter, eller dieres Officerer haffuer bekommet Bud eller Kundskab, førend paa forn. Thid, efftersom nu forberørt er. 2. Huad som hørde til Fortificationen paa Festningen forstaaer wi os derpaa ringe, menß siden Suenischen bleff Festningen mechtig, haffuer di dend forbedret, och ladet giort en Threangel for Porten, en westen for høß Hundetornit, och it Batterie offuen offuer høß Smørkielderer, och andet mehre som di haffde i Acht at uille forbedre. 3. Wi forhober at os iche schall kunde offuerbeuises ey heller er os bewitterligt at nogen sig haffuer weigret imod Leensmandens Befaling, enten till Fortificeren paa Festningen eller om Landet, eller med Wachten. 4. Jeg Mads Koefoed giffuer vnderdanigst til Suar, at udi forige Suenische Krig, da Sal. Welb. Hans Lindenou var Leensmand, haffde wi ingen Anfechtning aff Fienden, men dog hende det sig, at wi da engang bleff war en Schibsflode, som kom seiglendis Wester fra, da kom han sielß med sine Folch og Heste vd til os udi Landet, men der vi saa och fornamb, at Schibbens ware Landet forbi, drog han da till Festningen igien. Aff mine Forsødre

der paa Landet er mig vel berett, at udi en anden gammel Fjende, da en Lybsch ved Rassin Sueder Retting var Leensmand, drog han ud med sine Folsch och Heste til Landsfolchet, och med Landsfolchet formeente Fienden Landgang. Officererne haffuer nogle gange begiert och anholdet hos forn. wores Leensmand Welb. Holger Rosenfranz at han vilde anholde och schriffue till Hoffue, at vi till Landet kunde faa os til Hielp och Bndsetning nogle forsogte Krigsfolch och Officerer, efftersom wi ware meget faa och ringe, de fleste aff os var Krigswessen och Brug wforsogte, och derpaa os lidet forstoede, huortil hand haffde suaret, at hand og derom haffde schreffuet, och bleff os beret, at nogle ware bestilt at schulle komme der ind, och kom dog iche, som det saaledis vnder forn. 4 Personer dereff egne Hender indeholdte.

Endnu indlagdes Maiorens Christian Maccabaus, Captein Siuort Bagge, och Just Nicolai deriff vnder schreffne Kundschaab, saaledis medsendis. Anno 1646 den 19 Januari haffuer wor Allernaadigste Herre och Konges hans Commissarie Jorgen Schröder och Slodthougden Jochum Walpurg ladet os vnder schreffne for sig fordret, och disse efterfolgende fire Puncter for os lest, och derpaa begieret Suar. Saa er dette wores eenfoldige Suar som efterfølger: 1. Huad Wachten er belangende udi werende Krigs Tilstand haffuer weret, haffuer wi efter dend goede Mands Ordre bestilt med heelle Herreder och halffue, heelle Sogner og halffue Sogner, huer for sin Sognestrand at waage, som han siintes Faren war for haande, efterfuld, saa wi haabe (nest Guds Hielp) hand iche schulle haffue sig offuer os att besuerge; Om saa war Fienderne wilde komme och giøre Anfald nogensteds paa Landet, huor det were kunde, da haffde hand forordnit, at halffue Sognerne schulle søge der hen, som Fienderne wilde giøre Anfald, och dend halffue Part schulle bliffue hiemme, huer paa sin Sognestrand, at ware paa, om nogen Kryssere af Fienderne vilde giøre Landgang; Huad om Dagen var anlangende, war ingen Feldtleger forordnit, som i forige Tider, at ligge wed Stranden, wden nogle faa, som schulde holde Wacht, och see til om de nogen Schibbe eller Flode bliffue war, da di straxen at giffue Officererne det tillfiende, og ringe med Klockerne, och styche Bagnene ahn: Huad Geuehret var anlangendis til Landsens Defention, da haffuer det werzt noget ringe iblant Almuen. 2. Anlangende om at Landsherren iche saauel kunde haffue fortificerit Slotted och Landet, som wores Fiender haffuer giort, med Landsens Indbyggere: hui det er iche efterkommet, ved dend goede Mand sielffuer at erklære sig for Hans Kong. May. Huad Landsens Defention er anlangendis, med

med Schanker at giøre, war of icke befallet, mens allene Brostwerie ved Stranden at giøre, huilket wi och haffuer ladet giøre, saauit of befallet er, herforuden haffuer hand och schicket sin Wachtmester vd med Landsens Indbyggere nogle flere at forferdige, som han och sielffuer siden drog omkring Landet dennem at besee, och sig dennem lode befalde och indted widere commanderede noget, widere end som giort war. 3. Belangende huad som den Hørsomhed er anlangende, naar som den guode Mand haffuer nogen commanderit, enten Bonde eller Officerer, entten att schanke eller Wachten at forhøye eller fornedringe, och anden Defention-Werch at stille i Werch, ved wi icke nogen, som of er beuist; dend guode Mand at uere wlydige, naar di icke haffuer weret besueret med Sloh-Egter eller andet des Fornødenhed. Den 4 Punkt anlangendes: Da haffuer wi aff de gamble Folk, som endnu leffuendis ehre, hørt och fornumet, at udi Hans Maytts Her Faders Høylofflig Ihukommelse Thid, wdi den gamble Suensche Feigde, saa och di andre Feigder, at de forige Slohherrer haffuer ladet sig finde personligen med Landsens Indbyggere ved Natt og Dag, huor och naar och paa huad Steed, som sientlig Anfald kunde schee, det at affwerie, saauit mueligt war, baade med Foltch, Støcher och Munition, som icke er scheed af denne goede Mand i denne Feiderid, først Anno 1644, den første Suensche Flode war vnder Landet i fem Dage, och ey heller nu forgangen Nar 1645, som wi er sientligen ahnsalden vdi en Ilden 9 Junj, och er samme Natt gaaen till Schibs igien, och wi Fienden opholdt udi threj Dage, førend Accorten skiede, och wi ingen Vndsetning singe fra dend guode Mand, enten med goede Raad eller Vndsetningh i nogen Maader, som samme thre fangne Officerers Erkløring vnder deris Hender det saaledes udi sig sielff indholdte.

Och berettede Olluff Brockenhus, at efter som Holger Rosenkrantz, sielff haffde veret begierendes, at Sagen maatte komme til offentlig Forhør, saa var han da epter hans Stegnings og Forsættes widere Indhold endelig Dom begierendis.

Herimod at suare udi Rette mette forn. Holger Rosenkrantz, och først fremlagde hans schriftlig Suar och Erkløring lydendis Ord fra Ord, som efterfølger: Efter som Eders Kong. Maj. haffuer indsteffnit mig til denne Heredag, vdi den Sag anlangendis Boringholmb, saa tacher jeg Eders Kong. Maj. paa det Allervunderdanigste, at han efter min vnderdanigste och skriftlig offuerleuerede Supplication, Bøn och Begiering saauit haffuer willet lade sende Commissarierne til Landet, des Leylighed at erfahre saa och nu ved Kong
och

och Domb lader Sagen komme til offentlig Paahør, paa det Eders Kong. May. vores Hønhørne Prins, samt Danmarches Riges Raad, och alle andre upartiske og Vere elskende, kunde offentlig for Retten erfare, huert ret Skyldte udi samme Lands och Slottes Offuergiffuelse till Suenffen haffuer haft, huorfor jeg derom nødij till at giøre denne Relation, och siden derhos vnderdanigste suare och giffue neiachtig Satisfaction paa denne Post, som Eders Kong. May. udi Steffningen naadigste paatrænger, saa haffuer det sig saaledis, at der di Suenche med dieres Flode ere komne fra Landet, dend 9 Juni om Morgenen hafuer di strax samme Morgen giort Landgang ved Nexø Bye, som ligger ved fem Mille fra Hammershuus Slott, och dend med sich-
 tende Haand efter ringe Modstand erholdet, huorom jeg och samme Dag er bleffuen aviserit ved tubinde mine Følch, som batterit Stranden paa dend Side af Landet, och siden widere fornummet af andre indkommende wise Bud; huorpaa jeg da strax hafuer lassuit min Sag till at thage imod Anfald huer Time, efterdi Landgangen saa meget hastig war wunden, och derfor icke andet kunde mig indbilde, efterdi jeg, som var saa langt derfra och icke kunde wide, huor sterch Fienderne da vare udi Landet. Som jeg nu saaledis samme efterkommende Matt ofuerholdt særdelis goed Wacht och mig derpaa lassuet, begynder mine threißindstiuuffge Soldater paa Slotted at mutinere. Om anden Morgen thillig, som war dend 10 Juni, lagde de deris Gewehr neder, ginge alle yd af Slotted, (saa nær som de der stode paa Skiltuagt,) och icke wilde komme der ind igien, sigendis sig att uilde gaae til Suenffen med mindre jeg med dennem for dieres Thienniste och resterinde Afregning, som sig ungefer paa en half Aar kunde beløbe, ville giøre Richtigkeit och med rede Penge derfor dennem contentere, saa at endog jeg gjorde mit allerbeste dem att lade offuerthalle ved atskiellige loulige och billige Motiuer til bedre Thanker, bydendis dennem Salf och Klede, som jeg haffde, war dog inted frugtbar hos dennem at erholde uden med rede och baare Penge, huortil jeg mig och strax maatte resol-
 vere, och dennem dermed contentere. Imidlertid kom thuinde Suenche Skibbe, som Søen da alleuegne var fulde af, ret thett vnder Landett wed Slotted, gjorde Miner med dieres Esping at uille anfælde Landet, till huillet at afdriffue Sanduigboerne begierede Succurs af mig, som dennem och, efterdi det war saa nær under Slotted, wed min Wachtmester bleff schicket, och Gewehret neder til Soldaterne med min Wogen ført, anseende de icke vilde gaa op, och hindte det paa Slotted, menß ware mesten i samme liden Bye, huorpaa da Schibbene, der de sig loede see, strax lagde fra Landet igien.

Samme Dag, som var den 10 Juni, fik jeg om Eftermiddagen Kundskab ved Christen Laurisen, en Borger i Rønne, att Suenffen var uddragen af Landet igien om Aftenen tilforn till dieres Skibb. Samme Mand begierede derhos af mig Vndsettning af Guld og Støcker, huilket dog mig icke var nytteligt, efterdi jeg hafde icke Støcker uden faa, och deraf threi paa 8 Pund, de andre faa paa 6, 4, 3 och 2 Pund, till at holde Contrebattret med och forsuare Slotted: Aff Guld hafde jeg icke uden threisindstiufigge Mand, (med dem som siuge wahre, och allerede bortløbhen) efter att de haffde annammet dieres fulde Afregning, till at forsuare ald den swittløstige store Plads och Circumferens med, som Eders Kongl. May., som sielf hafuer wehret paa Slotted, saauelsom andre Rogens Raad och goede Mend, som der hafuer werret, er fuld witterligt, gjorde dog mit beste, at faa allene Officerer andensteds fra, dem dog icke kunde bliffue megtig, menß maatte hielpe mig med min eneste Wachmester till Officerer och disse threisindstiufigge udi Krigen och des Tilbehør werfarene och wessuede Haandwercksuene och Bønderdrenge, som jeg kunde werbe paa Landet udi en Hast, endog jeg thit och ofte udi løstige Tid hafuer med største Flid och Alwor anholdett hos Eders Kongl. May. sielfuer, Rogens Hoffmester, Rogens Marsch och samptlige da tilstede werrendis Rogens Raad udi Kiøbenhafn, som ware alle de jeg nest Gud widste och burde at sage Raad og Redning hos, om alt det och indred vndertaget, som baade til Slottets och Landets Forsuar och Hielp behøffuedis, huorom jeg mig och till Eders Kong. May. och dem alle samptlig henskender, mens dog ingen Guld, som var det fornemmeste, kunde erholde, dog jeg hafuer wel fornumet at Captein Erich Quiso med sit Compagnie derheden schulle werett commanderit, och haffuer ligget ganske ferdig der til med Schibbe, Munition, Proviand og huis der tilhørde, som dog och uden Thuis for sine wigtige Motiver blef tilbage, huoraf enhuer retsindig rettelig Land eragte, huad Middell jeg hafde at securere Landet med efter samme Mands Begiering, som och samme Tid lod mig see en Vdkastning af it Bress, och spurde sig for, om jeg icke meente, mand best kunde for afschiellige Blocke at forekomme accordere saaledis med Suenffen, mens der jeg hannem tilspurde, om nogen war, som wille accordere med Suenffen, hand da ved høieste Sed det benegtede, huor paa jeg hannem da suarede, at de maatte vere areløse Schielmere, som saadant gjorde eller hafde i Sinde, imedens de hafde vdi Haanden, formannede hannem derhoef, hand skulde siige de andre saadan min Meening deromb, och bede dem nu holde sig mandelig imod Fienderne, efterdi de ware wiget af Landet igien, och til des

yder-

ydermere Stadfestelse, skreff jeg Christian Machabeus och Officererne til med hannem, huilched Bress di maatte nu fremuise, saauel och siden samme Aften, som var den 10 Juni med min Wagtmester, huilket Bress dog ick af Christian Machabeus blef Menigheden forelest, det mig witterlig, at det dem kunde animere, som han vel burde, huorfor jeg og hafde befallet min Wagtmester, at hand saafremt mit Bress bleff ick Officererne och Menigheden forelest, hand da sielff muntlig schulde sige dem, saadan Accort at uere imod Kong. Man dieres Fædreneland och Plicht saa och min Wilge, mens at schulle were til fortentht at holde dem mandelig, efterdi Fienden var vde af Landet, och di hafde endnu Støcker och Folk noch, med deris Geuehr til Forsuarelse, huilcke mine Ord hand Officererne och Menigheden efter min Befaling foreholdt, som dog indted maatte formaa eller gielde, mens Officererne den 11 Juni med Fienden accorderet efter Accordens widere Indhold, som min Wagtmester førde mig en Copie med tilbage af, den 12 Juni. Der jeg nu fornam Accorden at uere sluttet, och saaledis Landet ganget Suencken til Haande, och de sig fra all Assistenz och Hielp til mig hafde fraschreffuet, schreff jeg paa nye samme Dag den 12 Juni til begge Capteiner offuer di vdschrefne Soldatter paa Landet, nafulig Christian Machabeus och Anders Hansen, udi Mehning, epterdi jeg nu haffde erfaret, di med de andre Officerer at haffue accorderit saa whørlige med Suencken, som di sielff i Fremtiden maatte suare thill for Hans Maj. saa wilde jeg endnu haffue dennem formanet, at di under Riff och Wriß Fortabesse dennem med dieres Compagnier efter min forrige Ordre schulde indstille at forsuare Slotted. Skreff och en liden Sedel med min egen Haand, och lagde i samme Bress til Christian Machabeus, huorved jeg formente att winde Tiden, att jeg kunde fange de thuinde Compagnier vdschrefne Soldatter ind i Slotted, saa och diß imidlertid Kong. Maj. Flode maatte ankomme Landet til Bndsettning, som jeg var aviserit om, at ligge gandske ferdig til at udlobe, huilchet Bress jeg hannem tilsende med min Arckeliuesters Søn, mens det haffde lige saa liden Kraft, som mine forige atschielige baade Bressue och Ordres, sich alleniste en Skriffuelse fra hannem igien den Dag, førend Fienderne komme for Slotted, daterit den 15 Juni, huorudi han vndskylder sig: 1. For den gjorde Accord med Suencken at uere tilnød, for ingen wilde sichte. 2. At ingen Soldatter wilde komme paa Slotted, hand ei heller sielff thorde giøre imod Parol, at forsoie sig derind, och 3. begierede sit Guods vdaß Slotted, dersom det ick kunde komme igiennem Porten, som war fyldet, da offuer Muren, huor han sielff eller

hans

hans wiffe Bud skulle møde ved Muren det at annæme, eller dersom jeg det icke wille, da maatte jeg lige saa gierne tage Lifuit aff hannem, huilken hans Begiering jeg huerchen kunde eller wille efterkomme, paa det Soldaterne icke dereffter skulle bliffue mistroftige, mens bad hans Bud siige hannem komme ind och hielpe at forsuare Slotted och sit Guods som en erlig Mand, huilchet han dog icke wilde. Der kom och ind til mig efter Accorden med Suenschen var giort, Landsdommeren och min Ridefougit Knud Christensen. Landsdommeren holt ieg hans Forseelse for, och at hand endnu som en myndig Mand och Herris Captein, wille stande bie, samle Folchet, och endnu afwerge Landgang, der som det och scheede noget nær ved Slotted, wille jeg stelff personlig were hos och stande dennem bie, huilchen hans Forseelse hand da med waade Dine angrede, och loffuede om Fiendernis Modstand att uilde giøre sit Beste, mens der hand var borte fick jeg att wuide, Officererne och Menigheden haaffde sluttet tilforn, at skulle samles om dend accorderede Contribution til Suenschen att giøre Ligning og Wdleggh, ungefer halfsanden Miil fra Slotted, huor jeg da min Ridefouged henseende, dem at formane baade om Hielp paa Slotted och Imodstand ved Stranden, naar Fienden wilde anfælde, mens huad Suar de gaffue derpaa, wude de stelff best. Dis midlertid, medeus dette saaledis handlede, kom och Anders Hansen ind til mig paa Slotted, huor han och forbleff, och giorde alt det en goed Captein burde och kunde paa sin anbetroede Post, och kunde hand icke mehre end ungefer 30 af sine Soldatter fange samplet, huilche dog hannem icke lenger wilde følge, end hen ved Slotted, huor de bleffue staaendis, i huad Formaning han och giorde til dennem, saa jeg haaffde vel i Sinde med nogle aff mine Soldatter dem at lade indhente, medens der jeg betænchte mine egne Soldatters forige Forhold, huoraff allerede ware nogle bortløbne, strax effter de haaffde faaet deris richtige Affregning, thorde jeg mig icke tilfordriste, at de maasche icke tillige med de andre schulde bliffue gandsche borte, maatte saa behielpe mig med saa mutinersche, uerfarne och mistroftige Soldatter jeg haaffde, huoraff enda nogle, medens Fienderne ware for Slotted, atter igien indrog it Straae-Stoche, och løbe bort til Fienderne igiennem Stockebullet. De andre bleffue paa dieres Post, og giorde huif de effter otte Netters ideltg Wacht och Affmattning giøre kunde, indtil Fienderne thredie Gang haaffde Slotted vid en Thromslaer opeschet, da de lagde deris Geuehr neder, och ingenlunde enten med onde eller goede kunde bringes til Muren igien, sigh vndskendendis med at uere udmattede, for saa till Resistens och uden Securs, huilched er

saaledis, hvis passerit ehr, paa det korteste fatted. Menß nu til vnderdarnigste Suar paa Eders Kong. Maj. Steffning, som allermeest formelder paa den ene Post, at jeg icke haffuer begiffuit mig vdaff Slotted til att uere hof Landfolcket, och dem animerit, som mine Formænd, saa will jeg vnderdarnigst formode Eders Kongl. Majt. icke imputerer mig dett till nogen Fei-
 hed, som sielffuer er best bevist om mine Forhold vdi forige Suenfche Feide, der jeg thiente vnder Eders Kong. Maj. Liff-Regiment for en Captein, fra Begyndelsen til Krigens Ende, att jeg mig udi Storm, Anfald, Scharmizel och Commando altid som en erlig Soldat haffuer forholdet, huilched Naftu jeg hobes endnu med Vren i min Alderdomb at bære med mig i Grassuen, menß hvis jeg derudi har giort, er 1) effterdi Eders Kong. Maj. egen Forlehnings-Breff vnder Kongelig Haand og Seigl bare och klare Bogstaffue, som mig lige saauell som andre Eders Kongl. Maj. Gouverneurer i alle Eders Kong. Maj. och Rigens andre Festninger tilholder at holde Hammershus, Eders Kong. Maj. och Riget i en thregh och fast Slodsloug, som en erlig Adelsmand eigner och wel anstoed, och jeg med Vren forsuare wille, huilched eniste jeg formehner noch at uere mig til Forsuar, at jeg mig icke udbe-
 gaff aff Festningen paa Landet med dend Tilstand, som før er melt, da paa Landet war, dersom jeg ingen anden wichtige Motiver haffde hafft, dog til Offuerflod och widere Erklæring ehr det 2) icke en Gouverneur tikott vden Eders Kong. Maj. expresse Forloff, (som jeg derom mange kunde fremuise, om det icke ellers war weltkundig noch,) att drage fra sin Festning, end udi Fredstid, huormeget mindre mig udi Feides Tid, saa langt fra Slotted, der Fienderne vare saa nær. 3) Naar Eders Kongl. Maj. forloffuer en Gouverneur at uddrage af sin betroede Festning, udgaae tillige Befalling till en anden Adelsmand, eller udi ringeste welbetroede och bekiendte Officerer udi samme Slokloug igien at inddrage, huilchen her icke war tilstede endog jeg vel tilforne paa tilbørlige Steder har anholdt om saadan en Person, som udi min Fraverelse jeg entten Slotteds eller Landets Forsuar kunde fortroe, och derforne fornøden erached der sielff att forbliffue, epterdi det som mest Magt paalaa, och mig strengeligst var befallet, mig meest burde at haffue i Agt, och Indachtigst effterkomme. For det 4) sich jeg icke af Fiendernes An-
 fang at wibe, før Landgang var wundet, saauelsom de fleste udi Landet icke heller, effterdi det i største Il och uden synderlig Modstand scheede, och der-
 hof var jeg paa den eene Ende aff Landet, och Fienderne haffde wundet Land-
 gang paa den anden Ende ved femb Miile derfra, och da mig vdaff Festnin-
 gen

gen at begiffue, kunde weret stoer Thuiff, om jeg kundet kommet derind igien, eptersom Landet var fuld aff Heste, och Fienderne saasnart sig dem kundet bemegtiget, och giort Dragoner deraf, och mig paa Weien opsnappet, saa Festningen da haffde weret uden Commando, och endda wuiffse, om Officerer og Menigheden paa Landet haffde willet sichte for min Neruerelse Schyld, efftersom saadant aff dieres giorde Gierningh er at domme, jeg och icke heller kunde thencke andet, end Meenigheden var gandsche slagen och forsaget, effterdi Landgang var wunden, meget mindre kunde wide, med huad Mengde Fienden war paa Landet, om mand dennem kunde haffue vdiaget igien, til med saa haffde jeg sat en Major paa Landet offuer alle Officerer og Folcket, til huilcken jeg i de Maader slog min Tid, saasom jeg sielff haffde personlig tilstede wehret, saa at dis ferre Fienderne haffde wehret, och dis flere Landfolcket, dis lettere haffde Fiendirne weret at nederlegge. 5) Suebede Suensche Schibbe udi Eoen, och særdelis ved Slotted nogle, huilche dersom di haffde giort Landgang, som det lod sig ansee, med di thuinde for omrorte, och de siden haffde lagt sig imellem Slotted och mig, naar jeg hafde weret vde med Almuen paa dend anden Side aff Landet, ved fem Mille fra Slotted, och mig haffde bleffuet berennet Tilgang til Slotted, og særdelis kommet imellem Fienderne baade for och bag til, ved jeg icke, om det kunde bleffuet forsuarligt for migh uden sær Ordre, naar det haffde bleffuen paataft. 6) Haffde jo alle mine Soldatter rebellerit, der de herde Suenschen Landgang haffde wundet, ware aff Slotted vdgangen, och icke vilde der ind, før jeg dennem, som før er meldet, med rede Penge maatte contentere, och enda dieres Gewehr nederschieke til Sanduigh, som de da vare, hvad nu Slottet sig paa dennem kunde hafft at forlade, om de aff Suenschen, som med dieres Schibbe sig der lod see, haffde udi min Fraverelse bleffuet angrebet, fiendes best aff det, at der paa atschielliche Thider nogle dereffter forløb, somme til Fienderne, och somme andensteds hen, och paa det siste alle paa nye rebellerede, saa huerchen min egen Neruerelse, dieris paa nye afflagde Sed til mig, der Fienden war i Anthoget til Slotted, det guode eller onde kunde dem fra dieres foretagende Rebellion affwende, meget snarere wildet det scheet, dersom de sig wed min Fraverelse med guode Raad och det kundet vndskyldt. 7) Wil jeg det paa det wonderdanigste til Eders Kongl. Maj. sielff, som en meget gammel fornehm och forfahren Soldat, saauel som til alle andre forstandige Menischer were sig Soldatter eller icke haffue hedenstillet, om det ehr eller achtes for nogen forstandig eller louglig Soldatter-Stoekke eller Brug, at en Gouverneur, som

en Slobkloug till throuer Hende befallet er, bør eller schall udgaae femb Miille af sin anfortroede Plads, naar han er omringet med Fienden, som jeg da var, og endaa hans indhaffuende Soldatter udi Krigen och des Tilbehor werfarene, mutinersche, ick med duglig Officerer forseet, och med saadanne mange flere Incommoditeter, som derinde befandtes, belatt, da landkundigehr, at thiidt naar saadant aff en Gouverneur er scheed, Festningen hassuer standet udi Faren, eller och bleffuen gandsche thabt, wformodelig Gouverneuren komme somme Tid derved om sin Welfert, somme Tid om sit Liff, ja vel baade om Wren, Liff og Welfert tillige, huorom nochsomme Exempler ere bekiente at uere forgangen, endoch udi wores Thider ydi Thydschland, Suerige och mangesteds. Huad ellers mine Formend angaaer, da er derom indted lougligt beuist, det mig witterligt, och om end war, som neppelig schall, saa wed jeg inted aff dieris Forlehningssbreff, med giffuen Instrux, Forstand i Krigsbrug, Landsens eller Slottens Beskaffenhed och Tilstand paa di Tider, Fiendernes macht og Anfald; derimod wores Succurs till Land och Wand, med huad saadant Slags paa hundrede Manner kand variere fra dette passerede Tilfald, och mig ingen Regel eller Exempel derfor kand statuere, huad mine Formend har giort, mens enhuer at suare till sine Gierninger. Forhobes och vnderdanigst at bliffue forskonnet for huiss Beuiss aff mig naadigst begiereß, at det mine Formend aff eders Kon. Mai. hoylofflig Forfædre, saauel aff Eders Kon. Mai. sielff er bleffuen tillatt at forbliffue paa Husset, naar nogen Fiende der paa Landet ankum, epterdi Loug och Rett dend som sichtet ikke dertill forpligter, Eders Kon. Mai. Forlehningssbreff mig och er Ordre noch med forberorte 7 Motiuer, at jeg mehre Festningen end Landet udi saadan Tilfald war forpligt, ald dend stund mig ingen anden Instrux er tilhendemkommen, huor wed Slotted at forlade, och paa Landet først at sichte, vdi saadan Tilstand, som da war, mig er befallet, som andre Lensmænd der ere gangne udaff Festningen i denne Tid, och giort Fienderne Affbrel, hassuer bekommet, och dog Slotted ved goede høne och lassue Officerer sampt goede Knechte hassuer weret forseet vdi dieres Fræwerelse, som ingenlunde her war. Wel hassuer jeg aff den gamble Suensche Feides Beskriffuelse forstandet, at paa Landet og Slotted dend gang som da war de Luibsche pantsat. war en Gouvernør henlagt ved 500 guode Landsknechte, huor med hand samme Thider secunderit, eptersom behouffgiordes, och dog lod Slotted med Resten aff Officerer och Soldatter vel besette, medens her war paa disse Thider lidet til Slotted och stet indted til Landet, enten Rytter eller Foedsolch som di
andre

andre Rigens Her; som ware meget mindre end Boringholm, nu haffde sig til at forsvare, som och war høieste Marsag till, at det saa lideligt offuergich. Effer saadan Beschaffenhed formoder jeg udi alle Maader for min Person at haffue giort det, som en ehrlig Mand vdi sit forthroede Kald och Bestilling pligtig och schyldig war effer mit Forlehningebreff, Tidsens Tilstand, och all goed Soldater Maneer och Brugh, och derfore ber fri at kiendes, och paa det vnderdanigste forseer mig til, herefter som tilforn at haffue och holde en naadig Herre och Konge, som samme hans Forset det i sig' sielff indholdte och formeldte.

Derneft bleff fremlagt, Jacob Jørgensen, Lauris Nissen, Gregers Andersen, Lorenz Andersen, Jens Schrøders och Christen Schottes vnderschreffue och beseglet schriftlig Winde sub Dato Kiøbenhaffn den 21 Julii 1645 lydendis: At der mand om Aftenen den 9 Junj sich at wide, at Suendschen haffde giort Landgang ved Nerøe, och Slokherren haffde weret hos Soldatterne om Natten, da om Morgen den derneft effer, efferat Slokherren war gaaet fra dennem, mutinerede strax alle Soldatter paa Slotted vden di der stoed Schieltuagt, och hengdte dieres Gewehr inden Porten, gic saa ud och lod Slokherren siige, di vilde icke gaa der ind igien for de sich dieres Affregning. Hand lod dem siige ved Wagtmesteren och Archelimesteren, vilde de ichon gaae ind i Festningen, hand schulle strax betalle dennem, mens de meste ginge bort, till Sanduig och Alling, som Slokherren maatte haffue sine Thienere ned med Penge. Der di nu saaledis var borte, och Festningen stoed ledigh, kom nogle Schibbe af Suendschens Synden fra seiglendis thett vuder Landett, och haffde dieres Espningen vdsatt medfølgendis, och løb Norden omkring Landet, och war ingen Mandshab udi Allinge och Sanduig hiemme at giøre Modstand, mens war hos Landschabens Forsamblingh, saa sende Slokherren Wagtmesteren ned med Soldatternis Musquetter, effer som die icke vilde hinte dennem, at Wagtmesteren kunde formane dennem, at di vilde giøre Modstand, om samme Schibbe vilde haffue giort Landgangh. Der nu Schibbene løb borte, fuldte Soldatterne med Slokherrens Thienner til Kroen neden for Slotted, som dennem dieres Affregning skulde betallis, mens de giorde dennem enda mehre opstuhige, sagde de vilde gaa ud til Landsfolchet i Landet, och dersom de bleffue Suensche, vilde de bliffue med, och gich saa i deris Forsambling och Beraad med deris Geuehr af Wenen, och it Musquet-schud fra Kroen lod di dennem offuertalle och komme tilbage igien till Kroen, mens imidlertid brugte di dennem med Schyden och anden Opstuhighed det me-

ste de kunde. Saa bleff dem deris Affregning betald i Kroen, der di dend haffde faaet, war det siste saa gott som det forste, och ingen vden wed en 6 eller 7 wille til Festningen, mens lob atter bort igien, som Slokherren ved hans Berider lod effterfolge dennem paa en Hest, och vngesehr en Miil fra Slotted anthressed hand ved en Snees och baade med Locken och med anden Formanelse sich dem med sig tilbage til Slotted, och siden noget derefter kom di andre ochsaa wundertagendis ihuende, som bleff slet horte, mand sagde at de haffde giffuet dennem ud paa Suenschens Schibbe. Der nu siden Beleigringen scheede for Slotted, holdte Soldatterne dennem vel och sichte de indtil en Suensch Thromslaer kom for Slotted, och holttes Stilstand, at Slokherren ved hans Thienere kunde fornehme hans Werff. Mens der Budet igien indkomb, haffde Soldatterne alt hengt dires Geuehr fra dennem, sagde di vilde och kunde nu inted mere fechte, efftersom di haffde faaet Widenschab, at Suenschen haffde faaet fire halffue Cartouwer mehre i Land, och kunde de indted staae imod, naar Press bleff schutt, efftersom Fienden war mange, och di ichon faa. Dersom Slokherren iche wille accordere, will de kaste deris Geuehr offuer Muren, och begiere Quarter, och nogle aff dennem haffde thaget it Schraaestoecke ud, och begiffuet dem derud aff Festningen, huoroffuer Slokherren siden maatte accordere, som det i sig saaledis indholdte og medførte.

Derhos fremlagde Jacob Maken Byefouged med 5 Mend i Sanduig deris Bindisbuird, under deris Signeter den 11 Decbr. 1645 vdgiffuet, vdi sin Mehning formellendis, at dend Tid der Suenschens Flode laa for Nerøe, som war den 9 och 10 Junj, och deris Landschab der var sancket, da kom 2 Schibbe der for Sanduig, som ligger der vnder Slotted, och ginge nær udi Wiggen, och det eene haffde sin Esbing efter sig, kryset och laddet tilmed, och forde Suensche Thegen och Flagge. Befregtendis, at de wille kaste Folek i Land, da effterdi deris beste munterit Folek och dend største Deel var vnder Fienden for Nerøe, gaffue de strax deris Slokherre det tilkiende, huor hand da strax lod sit Folek og sine Soldatter nederschicke til Bndsetning at giøre, mens effter samme Schibbenes Brauering, der di fornamb Modstand, thog di deris Mars ad Sioen, som det saaledis udi Mening indholdte.

Noch udi Ketten indlagdes Captein Anders Hansens, Morten Laurisen Wagtmester, Henrich Mein, Jacob Jurgensen och Peder Nielsen deris vunderschreffue Kundschaab Ord fra Ord meldendis, som følger: Befiender wi wunderschreffue, at som Fienden kom den 16 Junj for Slotted, haf-

de dog tilforn bød det Slotted op, holdt de faae Soldatter der var inde dennem ret uel, och sichtet indtil om anden Dags Middag, begaff dem saa ned aff Wol- den formedelt deris Støcher och Schibbene och aff deris Batterie flancherit saa sterck, at mand huerken kunde thuinge Bøsseschøtterne eller Soldatterne der op, Archelimesteren war och om Astenen tilforn schut igiennem Vaaret, saa bleff Soldatterne saa mistroftigh den Tid de saae Fienden var saa sterck i Land och war of vnder Muren, och wi derinde ware saa suage, at en Part thog it Schraastuecke vdaff Runddelen ved Drenladen och ginge derud, en Part kaste deris Geuehr, och vilde kort ud iche sichte, i huad de vilde giøre ved dem. De sagde de haffde otte Nætter weret paa Muren, och saa ingen Vndsetning aff Landet, och de vare for suage at indten staa Fienden imod, om Press bleff schudt, eller om de med Storm faldt an. Slokherren formanet dem baade med goede och Thrusel, at de iche ville forlade hannem, som de om Astenen tilforn haffde foret hannem, at de endnu vilde sichte mandelig, mens de forstæck dem huor de kunde, saa huerchen han sielff heller nogen kunde bringe dem til Muren, mens kaste deris Geuehr plat ned paa Gaarden, som det saaledes udi Ordene indholdte. Och Henrich Mein och Captein Anders Hansen for Ketten wid deris Fed erholdt, sligt at uere passerit, at Soldatterne nedlagde deris Geuehr, och willet kaste det offuer Muren, saauelsom flere var tilstede, som var offuerbødigh och saa at uilde giøre deris Eed derpaa. Derhos fremlagde hand huis Krigs-Articheler hand derpaa Landet haffde ladet vdgaa, bestaaendis udi 42 Puncter, samt Ordre Haslebye tilschreffuit, anlangendis Druckenschabs Affschaffelse, och att alle Mandspersoner schulle møde huer Afften paa deris Strand i fulde Geuehr, och der at bliffue offuer om Natten med langt mehre samme Ordre indholdte med Wachtens Opsicht och anden Omstændighed, huorledis imod Fiendens Ankomst schulle paa Landet forholdis, foruden atschuellige forige giffune Ordere, vnder Dato dend 2 Aprillis 1644, huilchen Ordre och iche allene for Hassle Borgere er lest, medens och alle Office- rer er kundgiort och sig dereffter at rette befaller. Herforuden fremlagde Ho- ger Rosenkrantz endnu anden Ordre paa Boringholmb giort, som Officerer- ne her for Ketten iche heller fraginge, som er: Om Bauffnernes Oprettelse, Wedligeholdelse och huad der tilhorte, om Translamenteer runt omkring Lan- det, huor fornøden giordes, som och bleff forferdiget, med huis dertil hørde: Item Ryttere ved alle Sogne-Bygter och mange, efftersom Sognerne vare store til, noch iblant Bønderne, som huer formuffuendis schulle haffue en goed Bøffe, 80 Kugeler och 3 Pund Krud med en Patronthasche, och de fattige eu

Morgenstjerne och en langschaffted Dre, med Ordre derhos til Capteinerne, att huem det icke haffde, de da maatte pante dem derfor, och kisse och forschaffe dem det: Saa och di gamble Mend schulde vere Pioners, och huer at haffue en langschaffted Dre och en Spade, om behouffgiordes, dem at forgraffue. Item Bønderne befallet at gaae til Kierchen med deris Geuehr at de altid kunde were i Beredschab. Item huer Mand at sege Allarmplaken til Hest, och Fendrichen først at mede, och dereffter alle Mand, efftersom det fast war eniste Gaarde, saa at forfølge Schibbene, huor de henseiglet. Item om Wachtresten ved huer Wagt, som dertil schulde haffue Opsium, med ellers mehre, som samme Ordinantz indeholdte.

Derhos och fremlagde forn. Holger Rosenkrands en Fortegnelse vnder hans egen Haand, huis hand haffde ladet giøre paa Hammerßhus, som icke haffde weret giort for hannem, efftersom siunttes fornøden at were, som efftersolger: 1. En Homane for Porten for Entreprise och Petard. 2. Stormbielcker offuer alt, huor fornøden giordes. 3. Muren fra Hundetaarnet indtil Keffuetaarnit forhøiet med Thore och Stormbielcher. 4. Fra Keffuetaarnit til det Blommetaarn haffde hand ladet giøre 2 Batterier aff nytt, som icke der haffuer weret tilforn. Derhos haffde hand ladet Muren forhøie med Thørff, efftersom hun der war laffuest, och lagt Stormbielcker och Frnsische Rytter derpaa; och den Runddeel derhos ochsaa ladet forhøie, och med Stormpeller och Pallezatter forbedre. 5. Haffuer hand ladet giøre it Butenwerch fra Keffuetaarnit til det Blommethaarn, och huor behouffgiordes, ladet sitte Stormpaaler och Pallisatter, och Runddelen derudi ladet reparere, saa och at hand haffde forset Slotted med huis hannem vedkom, som war foruden Munition, Stecker och Geuehr, som war hans eget, och hand der miste med Meel, Rug och Malt, Hombler, Kied, Smer, Salt, Fleisch, Weed til Ildbrand, 3 schionne store Handquerne at maalle med saauit fornøden var, item Offuerflod af store Egelnube, som 8, 10 eller 12 Mand haffde noch at løffte, til at stoppe Breche med, saauel som Hestemødningen ladet derfor foruare paa 2 Mars Tid, effterdi der var icke Jord i Slotted at fylde med eller man sig paa anden Maneer kunde forbyge, fordi Slotted ligger paa en haard Klippe. Item offuerflodig Jern och nogle Lyster Steenkoell til fornøden Brug foruden meget andet, som her war for wiitløfftigt at opregne, som det saaledis vnder hans egen Haand formeldte.

Derneft indlagdes i Retten Majoren Christian Maccabei och Captein Just Nicolai med egne Hender vunderschreffne thuende Forplichter vnder

Da

Dato dend 24 April 1644, lydendis: Att de haffde bekommet Slodsherrens Holger Rosenkranses Schriffuelse, huorudi hand commanderer dennem, at dersom, Gud forbiude, Fienderne bliffue Landet saaledis megtig, at dennem ikke kunde gjøres Modstand, da de at thage til sig de fleste Soldatter de kunde bringe til Weie, och retererere dennem til Festningen, dend at defendere och forsuare, som mueligt var, huor effter de dennem ochsaa vilde rette udi alle Maader, som det sig burde, som samme dieres Forplichter huer for sig det saaledis formelte. Og fremstod for Ketten Anders Hansen Captein saavel som de andre Officerer och bekiende at haffue bekommet lige saadan Ordre, herhos fremlagdes en Slodsherrens Schriffuelse till Captein Anders Hansen sub Dato den 25 Aug. 1644, som dend 3 Sept. nest epter paa Munsterplaken for Soldatterne ved Clemens Kierche findes lest och paaschreffuet til Mehning: Att Slodsherren Holger Rosenkrans byder hannem at befalle sine Soldatter saa mange, som var vnder hans Compagnie, at de schulle møde paa dend Strand, som nogen sientlig Anfald scheede, och Fendrichen først at møde paa Allarmpladhen, och Soldatterne siden strax vden nogen Forsømmelse at søge Fahnen med dieres fulde Geuehr, som de burde at giøre, saa frembt de iche effter Krigs-Attichlerne wille straffes. Noch bleff fremlagt en Copie aff Slodsherrens Schriffuelse til Anders Bilde Rigens Marsch vnder Dato den 24 Nou. 1644. udi Mehningen formeldendis: Efftersom wores ihige Tilstand seer gandsche besuerlig vd, och dersom Gud !allermegtigste iche will forlehne os Fred till Sommer, och Fienderne kommer i Sisen med hans Skibbe, schall hand wel vden Thuißl vilde anfichte dette Land, saa giffuer han hannem tilkiende, at ingen Soldatter var forordnit der paa Landet, som paa andre Hans May. Der, og Rigens Marsch wel wiste, huad Bøndernis Fichter war anlängendis, naar det schulde gielde, thilmæd war iche heller mehre forordnet paa Festningen med 60 Mand, och dend ikke ringere kunde besættes end med 200 Mand, som hand sielff kunde erfare war noget ringe, thi hand wiste sielff, naar Beleigring war, med ringe Foldsch bleffue de snart vdmattede, huorfor hand sielff altingest wille betenche, formidelt Festningen war wiit begreben, huorfor Rigens Marsch dend Fornødenhed wille betenche, thi it Land och en Festning foruden Foldsch vnde inted, och haffde det giffuet sig tilkiende, at mand ofte haffde mist det mehre for det mindre, thi hand kunde iche wehre wiß paa at kunde bekommet der ind paa Festningen 10 Mand vdaff Landsfolchene, thi dersom Fienderne bleff Landet megtig, och kunde ochsaa lettelig gjøres Anfald, huor Pøland var, att derfore maatte forordnis til Landsens Defention it Compagnie

til Foeds med haffuende Krud og Kugler til dennem, thi der paa Landet kunde hand inted miste, som det udi Mehningen indholdte, och Rigens Marsch war gestendig samme Missiue at haffue bekommet.

Derhos fremlagt Rigens Marsches Schriffuelse og Suar til forn. Holger Rosenkrantz, Indendis: Kiere Holger Rosenkrantz, Kiere Broder och synderlig goede Ven, giffuer jeg dig hermed gandsche wenligen tilkiende, at jeg haffuer bekommet din Schriffuelse, huorudi du begierer jeg schulde offuersende til Boringholm it Compagnie Foedsolch med fornødentlige Munitiøn til Landsens Defention. Da effterdi Folchen nu icke herfra kan mistes, en heller wed Midel herfra did at kunde forschaffe, bad jeg gierne du ubesuerget det hos Hans Kon. Mai. vilde søge, att det til Schibs fra Seland kunde hensendis, dersom jeg war saa nær och icke her med Fiendens Indfald udi Jutland forhindred, schal jeg gierne fordre din billig Begiering, thi effterdi Slotted icke er udi Fortificationen saa sterch, som det well burde, wil dend dis sterckere med Folsch besettes, som det saaledis formelte, och er dat. Medelfar d. 22 Dec. 1644.

Uligemaade fremlagdes en Copie aff en Schriffuelse, som Slodsherren Rigens Hoffmester tillschreffuit haffde, vdi sin Mening saaledis formeldende, at dersom der icke blev Fred til Sommer, mens Suenschen kom for Alffuor i Sisen med sine Skibbe, war det at befruchte, de icke vare mechtig der at forsuare Landet, med mindre at der maatte forordnis it Compagnie geuorbene Folsch, thi alle Mennischer viste, huad det var at forsuare it Land med Bønder, naar der icke settes andre iblant. I Festningen wiste Hoffmesteren var ichun 60 Soldatter, som dog war inted, effterdi den war wiit begreben, at der maatte forordnis huiß der burde at uere, thi Festning och Land vden Folsch var ondt at forsuare, naar det gielddte, och det war wist noch, at de strebet effter dette Land, och war Slodsherren sagt af dem, der war i Flode med dem, det var diereß, fulde Forset, de vildet grebet Landet an, haffde en Lyscher icke sagt dem aff Hans Mai. Schibbe, och samme Schib talde de med en threi wgsøes herfra, thi huor Leland var, da var got at giøre mangelstedes Landgang, vden Gud og Folschen kunde forhindre det; bleff hand det mechtig schulde hand vel besette det saa at det schulde uere seent noch at faae igien, som Mehningen saaledis formeldte, och Rigens Hoffmester och samme Missiue at haffue bekommet fra Holger Rosenkrantz gestendig var, och fremlagdes thrende Rigens Hoffmesters Bressue, det første vnder Dato den 26 Mai 1644, Indendis til Mehning: Jeg sender hannem thuende Støcker med desß Tilbehør, saa och noget Krud. Anlangendis at sende Soldatter herfra til Boringholm, haffuer

uer jeg allerede tilforn schreffuen Marsagen, huorfor det ey er scheid, menß
 det er best at hand gier sit beste at antage wed 60 Mand, huor hand dem best
 kand offuerkomme, att de imidler denne thrabele Tid bliffuer holdene for geuor-
 bene Knegte, naar de ere goede dersfore, och kand prestere det en Soldatt bor
 at prestere. Landet kommer dog til at vnderholde dennem, som kand falde
 en fõie Ting til huer Person. Den anden vnder Dato 28 Mai 1644 mel-
 lendis: Jeg tilschicker hannem en Person ved Rassin Mortin Laurisen, som
 kand baade commandere det Følch hand nu werber, nemblig de 60 Mand,
 saa och tillige som en Wagtmester. Hans Wagtmesters Besolding schall han-
 nem bliffue forbedret, dog schall hand bliffue Leutenantz Thittel; jeg hobes at
 hand schall giøre goed Tieneste, och at Mons. Rosenkrantz schall med hannem
 vel haffue forseet, hand er baade flittig, eedruue och forstaaer sin Dount. Den
 tredie och siste vnder Dato 18 Mars 1644, udi sin Mehning formeldendis:
 Jeg tilschicker Mons. Rosenkrants nogen Munition, Soldatter kand en mistes
 herfra, thi her er neppe saa mange, som man de andre Plaker, huilche dag-
 ligen attaqueris, kand bliffue vel beseet med, wi haffuer nogle Werber, som
 ehre udi dieres fulde Werbing, och bliffuer nest Guds Hielp snart ferdige med
 samme Werbinge, saa wille wi herfra gierne vndsette alle de Plaker, som
 haffuer det fornøden. Fienden schal vel med Guds Hielp bliffue holden saa
 warm, att hand schall saa andet at thage ware, end at spasere meget till
 Berne. Jeg haffuer nu en smuch Karl ved Haanden, som schall komme op
 til hannem, och vere hans Wagtmester. Som samme trende Missiuer i die-
 res Mehning det saaledis indholdte. Och der foruden berobte Holger Ro-
 senkrantz sig paa di andre Rigens Raad, som dend Tid var ordineret altid at
 uere hos hans Mai. i Kiebenhaffn tilstede, huilche for Retten och war gesten-
 dig, at Holger Rosenkrantz om Hielp och Vndsetning haffde schreffuet och
 giort Anfordring i Thide. Ydermere fremlagdes Holger Rosenkrantzes
 Ordre til mehnige Landschab, anlangendis med fligtig Wacht och dends Be-
 segelse idelig om Natten, sampt dends Brøstfeldighed for Officerer enten i
 Kiebstederne eller paa Landet at thilkiende giffue, at uden Naade kunde straf-
 fes, och de som indten paa Landsbygden eller i Kiebstederne vare til Hest eller
 Foeds commenderit at marchere, och naar Officererne befallet, och icke da fultte,
 naar paagieldte at imodgaa Fienden, schulle straffes paa Liffuet effter Krigs-
 Artichlerne, och huem som icke holdte sit Vnder-Gewehr saasom var paabudet,
 eller och som holte sit Krud och Lod, som och war befallet, schulle Officererne
 lade frapante ham saa meget at kiebe det til hannem, och de som icke holt

dieres Bøffe wed lige. Huer Herres och Byens Capteiner och Officerer skulle
 och vnder høieste Straff were til fortentt at møde med vnderhaffuende och
 befallede Folck imod Fienderne, naar di kumb och nogensteds saaes for Landet,
 med widere samme Ordre i sig sielff vnder Dato 18 April 1645. indholdte
 och formelte. Derneft fremlagdes en Copie aff it Bress, som Holger Ro-
 senkrantz beretted, Christen Lauritzen i Rønne haffde hannem lessuerit, som
 Boringholms Officerer tillschreff den Suenische General af Nere den 10 Juni
 1645, lydendis Ord fra Ord som effterfølger: Welborne Herr Kigens Ing-
 mester och General, Gud som allermegtigste schaffe sit Raffn Vre och alle
 christelige Kigers och Stenders Fred och Welferdt. Paa Eders Excelenkes
 gunstige Adtuarsel giffues til thienistwilige Gienstuar, att endeel af os haffuet
 bekommet Landsherrens Resolution och Befehl tilbage, at vnder den høie
 Offrigheds høieste Bnaade och Straff maatte och schulde iche anderledis off-
 uergiffue och afftaa woreß naadigste Herres dette Land, end wi wel forsuare
 wille och skulle, saa wi som Vnderofficere ere och ellers Landsfolchet ere nu
 i det bedrøffueligste vdsatte. Och vansæet Landsfolchet er meget øede och forar-
 met formedelst forrige Schatter, Mikwerte och andet desse forgangene Na-
 ringer, saa at Offrigheden ingen Penge medens andet atschieffligt, som fattige
 Folck kunde affsted komme, i Schatterne maatte annamme, och at ui iche wille
 eller skulle finde Eders Excelenk saaledis opsedhige, och wi gunstigen maatte
 fange billigen Naade och Thingenning, med huis wi och Landsfolchet kunde af-
 sted komme skulle wi med største Windschibeligheid tilholde Almuen at bringe
 til Weie effter yderste Naade, wi skulle herom auisseret Eders Excelenk
 førend sit Bud kom, medens woreß Bud gelangede iche førend ret nu tilbage till
 os igien, formoder og beder Eders Excelenk Faueur och Gunst fremdelis, och
 dette woreß ringe Schriffuelse iche til nogen Vgunst maatte worde optaget,
 med Guds naadigste Beschermelses Befalling. Næste den 10 Junii 1645.
 Herhos fremlagde Holger Rosenkrantz en Copie aff hans Befalling til Ma-
 joren Christian Machabeus och de andre Officerer, som hand med Tholder
 Christen Lauritzen haffde dem igien tillschreffuet, lydendis i Møhningen: Eff-
 tersom hand forfaret, att en General paa den Suenische Flode haffde til-
 schreffuet och begieret Contribution aff Landsfolkene, saa byde och befallede
 hand demnem paa Kon. Maj. Wegne, at de aldeles inted skulle eller maatte
 contribuere til hannem, eller giffue dem nogen Brandschat, menß neft Guds
 naadige Hielp giøre dem Modstand och Affbrech med Krud och Lod som muligt
 var: Holger Rosenkrantz haffde det Haab, at de wel inden stachet Tid
 schulde

schulde faa andet at wide, end at befatte dem med Landet, thilmed saa vahre
 de jo nogle thusinde geuehret Følch sterch, at mand vel kunde fremdelis forbyde
 dem Landgang, och at de skulle forfølge Schibene, huor de hendrog med Føl-
 chen; hand wille med nogle hundred Mand komme dem til Hielp, at dem wel
 schulde bliffue Landgang forbuden, dog kunde hand iche strax komme derfra
 formedelst de Suensche Schibe der satte vnder Slotted, och ellers de mange,
 som seiglet der digt hoß, saa wel siuntes der giordes och Tilsiun fornøden; att
 de ichun fulte dend Ordre, som dem baade schriffelig och mundelig var giffuen,
 och dersom Fienden widere gjorde Landgang och bleff dem for megtig, da skulle
 Christian Machabeus och Anders Hansen med dieres Compagnier Soldat-
 tere strax forsoie dem op till Slotten; det var en gruelig Forseelse aff Nere-
 boer, ath Fienderne formedelst dieres Forsømmelse gjorde Landgang, mens
 huorledes det dennem bleff betaldt, haffuer jeg erfaret. Just Captein anlau-
 gendis, schal I for ingen Deel lade komme till dem igien, mens schall bliffue
 paa Landet hoß Eder; med widere det formelte, dateret den 10 Junii 1645.
 Och for Retten wedstoed Majoren Christian Machabeus at haffue faaet sam-
 me Schriffuelse. Berettede och Holger Rosenfrank, at hand samme Dag
 om Natten haffde tilschressuet Officererne wed hans Wagtmester udi samme
 Mehning, at de skulle giøre Modstand, och at hand haffde wisse Tidende,
 at Hans Mais. Schibbe strax ankam vnder Landet med en Sex Hundrede Mand
 till Landsens Desention, huilched Bress hand erfarede det ikke maatte leses
 for Menigheden, som vel burde, att det kundet verret Landsfolchet til Bestor-
 chelse, och bekiende Christian Machabeus for Retten, at hand samme Bress
 haffde bekommet. Endnu fremlagdis Captein Siuert Gaggess Schriffuelse
 til mehninge Stender paa Boringholm aff Suenschens General-Schib de
 Threi Løffuer den 10 Juni 1645 vdgiffuet, som epter Officerernis egen Be-
 kiendelse for Landschabet paa Boringholmb offentlig var bleffuen lest, Indendis
 Ord fra Ord som effterfølger: Kiere Brødre och goede Wehner, samt meh-
 ninge Stender her paa Boringholmb, det lader sig paa dend hønbemelte Kon-
 gelig Suensche Flode ansee, att I forsambler eder paa nye igien, att wilde
 giøre Modstand, huilched kommer General-Admiralen gandsche vnderligt fore
 offuer eders daarlige Forset, thi det maa I endeligen forsichre eder till, att
 eders Magt er indted beuent imod den megtige Flode och dieres Krigsmagt,
 huorfore kiere Brødre och guode Wehner samptligen, at I betencher eder, och
 raader jeg, at I affstaar saadan eders Intent maaschee, som I haffuer i Werck,
 thi her er Naade for Haanden, dersom I nu sielssuer wilde. Huad I giøre,
 saa

betencher eder och eders Hustruer och Børn, Hus och Hiem och Formue, thi det siger jeg eder, nsder och forarsager I dend goede Her General-Admiral at bruge sin Magt, da will det wisseligen gaa offuer eders Liff och Guods, och maaschee huiss Husse och Hiem her findes paa Boringholmb bliffuer med Ild anstucken. Dette lader jeg eder saa wenligen wide effter dend goede Herres Wilge, som jeg och haffuer bedet hannem om, at mig maatte bevilges at schriffue eder till, thi den goede Herre will wehre vndskyldt, at hand jo eder i Gaar alle samptlige nochsom eder herom tillschreffuit haffuer, at I nu straren erklarer eder paa det hand i Gaar lod eder wenligen wide och sender nogen gott Folck her ud, som kunde med hans Exceless accordere. Udi lige Maader will jeg lade dig wide, Just Nicholai, at du nu strax vfortreffuit stiller dig ind igien epter din Loffte och Tilsagn du gjorde i Gagr, saa frembt det icke aff dig effterkommes, da bliffuer du wisseligen straffet derfor, derpaa maa du lide. Hermed eder Gud befallendis, paa det General-Schib de 3 Loffuer, dend 10 Juni 1645, som samme Missiue vnder Siuert Gaggess egen Haand det saaledis indeholdte. Noch irettelagde Holger Rosenkrantz en anden hans Schriffuelles Copie till Majoren at uere giort och fremschichet med Peder Christensen Sandemand i Elemerscher Sogen, Ord fra Ord lydendis saaledis: Kiere Christian Machabeus Gud giffue eder en goed Dag, sijnis mig raadeligt at uere, at eders saauelsom Anders Hansens Soldatter, suerger at lessue og doe hos dieres Fahne och huor I och Fahnen bliffuer, schall di folge med, huor det schall wehre, som billigt I dennem commanderer at folge, och holde dennem och for, om di siden derimod gior, straffes effter Krigs-Artichlerne paa dieris Hals, der vil holdis offuer sliig Knegte sterck Justitia och Execution, will mand nu ichun mandelig sichte, er det en stor Fordeel at stande paa Landet og en anden paa Wandet, mig tyckes at schulle nu paa en Gang lade Eders Stoecker affgange til Skibene, och saa alle Musquetter och Bønderne giffue Fyr, dog imidlertid I schiuder med Stoecherne, kunde mand lade ligesom vi haffde mehre Stoecker, saa Suenschen icke schall wide, huad det betyder. De sender strax vden Thuilff en til eder igien om Schar, och dend paa Kundschaab, dend samme schall I strax affuise och icke lade hannem komme i Land, och giffue ichon onde Ord, de ere nu det beste. Eder Gud befallent. Datum Hammerhus dend 11 Juni 1645. Som den Copie saaledis i sig sielff indholdte. Widere fremlagde Holger Rosenkrantz en anden hans Ordre, bemelte Major Christian Machabeus tillschreffuit och fremschichet med Mester Pouel Arkelimesters Sen Andres, effrerat Officererne hans

hans forige Ordre ei willet parere, som och Captein Anders Hansen sich samme Befaling, Ord fra Ord saaledis formellendis: Kiere Christian Machabeus Gud giffue Eder en goed Dag: Efftersom jeg wgierne erfarer at I med de andre Officerer saa forredeligen imod mine Ordre haffuer giort Accord med Fienden, huorfor I sielffuer maa suare Hans Man. til i Fremtiden, naar Gud vill forlehne os Fred igien, saa vil jeg endnu hermed paa Kon. Mai. min allernaadigste Herres Begne eder alffuorligen haffue commanderit och befallet, at I som Hans Man. Capteiner offuer de vdschreffne Soldatter schal strax vforseummet samle eders vnderhaffuende Soldatter, och ved Natt och Dagh med dieres fulde Geuehr, samt Krud och Lod forsoene eder till Hans Man. Slott och Befestning, och dend nest Guds naadige Bistand hielpe at forfichte, och giøre Fienden Modstand, betenche, at I haffuer annammet Hans Mants. Geuehr til Soldatterne, saafrembt I det iche effterkomme, will det wist komme eder paa Liff och Erriß Straff i Fremtiden, saa maa I forlade eder till. Hereffter I eder endnu endeligen retter, och befaller eder Gud. Aff Hammerßhus dend 12 Junj 1645. Ydermehre fremlagt Christian Machabeus Schriffuelse til Holger Rosenkrantz med egen Haands Bnderschrift de Dato 15 Junj 1645, udi sine fulde Ord saaledis liudendis: Helsen forsendt med Gud allermegtigste: Kiere Her Slokherre, eptersom wi (disverre) ere hastelig aff woreß Fiender Kronnenß vdaß Suerrigs Schibs Flode offuerrumplet, och jeg kommer i Erfaringh at Slokherren schulle were høylig fortornit paa mig saauelsom de andre, som med forn. Schibs Flodes General for Brand, Roff och Mord Contracht indgaaet haffuer, derudi kunde jeg iche andet for min Person erkiende, end wi ware jo høyligen nødde och forarsaget dertil, efftersom Landsfolchet iche wille staa, mens naar it Støche eller Musqvette affgick, enten kaste sig paa Jorden eller løbe ad Schouffuen, huilchet noch som beuises kan. Herhos giffuer jeg Slottsherren at betencke, huorledis mand Neres Strand schulde kunde besette, effterdi Støckerne der sammesteds som vare 8, ere os fratagne, och dieres Geuehr gandsche nederlagt, saauelsom mestendel diers vdaß Boelschiersogn, som beløber sig mehre end 300 Mand tillsammans, och wed Slokherren vel sielff, at Nereboer altid haffuer veret de berømmeligste udi Munstringen, mens huorledes de nu haffuer holt sig ehfaris nu (diswer) klarligen, och huorledes Constablene med Støckerne haffuer spillet, giffuer ochsaa Thiden; huilchet gaff Landschabet en stor Forschreckelse, saa wi nødiss till at accordere, effterdi Landschabet slog os Feil, och gandsche ingen Bistand kunde os wdaff Nere formode. Och jeg war ichun ene Mand imod saa

mange

mange, hvad kunde jeg ene vdrætte uden Succurs och Bistand. Och Slodsherrn schriffuer mig til, at hand icke kunde komme fra Slotted, eptersom hans Soldatter ville mutinere; kunde Slodsherrn icke haffue Commando offuer sine Soldatter inden Hammerhusets Porte, meget ringere kunde jeg imodstaa gandsche Landschabet, huilchet Slodsherrn langt bedre forstaa kand end jeg schriffuer. Veder derfor Slodsherrn, han dette i beste Meninge med mig optager, thi huis Contracht er, er jeg med de andre dertil node och thuongen, som tilforne berørt er, och kand och nochsom forsuares baade for Gud och dend Christen Offrighed. Vader jeg end saa Slodsherrn wide, att dersom Stranden fra Leerstredet och til Snochebeck, naar som Schibbene rippede, besettes schulle, da kunde det icke icke ringere end 1000 Mand, effterdi (som Slodsherrn wel sielff betenche kand) Støckerne ware bortte, och var icke dieres Anslag, at de paa en Ort igien vilde anfalde, men paa nogle Steder och Landet gandsche i en Til och Hast ruinere, langt stæmmere end Kongen gjorde til Calmar, ja ydermehre schende och brende, huorom jeg haffuer wiß Kundschab, och derom i Lengden schall giffues widere Beretning. Huorledis til Calmar tilgiæt, wed Slodsherrn bedre end jeg, saa bringer jeg Slodsherrn och alle christelig Offrighed til Gemyt, om jeg kunde det forsuare, at jeg haffue presenterit hannem en Fæchtning, epterti jeg war wiß paa och for Dhen saa, at icke den thiende Mand aff gandsche Landschabet vilde mig histaa, som Erfaring nochsom paa di Thider gaff tilkiende och ydermehre, naar Behoff giøres, schall beuises. Kunde jeg thage det paa min Samuittighed och ware det for Gud och Mennischen forsuarligt, at saadan Mord och Brand schulde Landit offuergaa, huorfore det Thæ stantes mig bedre at uere, der bøyer, end stet brøster ichu. Med Guds Hielp kand endnu alting bliffue got, att Hans May. Lande kommer i fredelig Stand igien. Wi ere nu aff Mennischene gandsche forlat, Gud naadeligen staa os bie. Vader jeg Slodsherru ydermehre wide, at eptersom jeg effter Commando schulle med mine Soldatter forføye mig op til Slotted, saa haffuer jeg dennem strengeligen commenderit, menß aldelis ingen dertil kunde thuinge: menß suarede at di vilde sichte paa Landet, jeg vilde gierne sielff kommet til Slotted, menß formidelst Parol schall holdeß, thorde jeg det icke vnderstaa at giere. Jeg haffuer sielff thald med Generalen och begieret, at hand for Guds Skyld icke vilde schaffe mig en vnaadig Herre, da haffuer hand suared, der som jeg icke holder min Parol, da vil hand ald forberørte Koff, Mord och Brand lade Land och Foldsch offuergaa, och icke schone Barnet i Bugen, huilchet jeg icke kunde thage

paa

paa min Samvittighed, och ene Mand sette det heele Land i høieste Nød och Fare, at Slodsherren det vel høs sig sielff betencher. Herhøs wil jeg haffue Slodsherren gandsche wenligen ombedet, at jeg maatte bekomme mit Goeds aff Hammershus igien paa goed Throe och Loffue, som vi det haffuer opfort, at jeg kunde løffe mig min Hustrue, Børn, Hus och Gaard for saadan Mord, Brand, som forberørt er; huis Slodsherren iche vil, haffuer jeg iche, saa sant mig Gud hielpe en Daller at secundere min fattige Hustrue och Børn med. Jeg wed iche nogen Aarsag dertill, huorfor det kunde mig forholdes, epterdi jeg iche ved mig utilbørligen imod Hans May. Land at haffue forholdt, och om nogen Forseelse høs mig kunde findes, da er Ketten mig strenge nock, herom beder jeg Slodsherren for Guds Skyld att hand lader mig det bekomme, thi will nogle thage mit Guds, saa maa hand thage Liffuit med, naar det scheer vden nogen loughlige Aarsag. Och om saa ehr, at jeg iche kunde faae det vd igiennem Porten, att det maatte nedladis offuer Muren, saa wil jeg sielff eller mit wisse Bud were til stede at annamme det, och sielff siden staa min Verichel. Jeg forlader mig wisselig till, at min gunstige goede Her Slodsherre jo effterkommer min Begiering herudi; jeg wil findes Slodsherren altid thienistwillig igien, och wil saa nu och altid haffue Slodsherren med sin Kiere Frue, Børn och gandsche Huus vnder Guds almeg-
 tig Protection till Sielß och Liffs Welstand throligen befallet, vndschendes wi med Gledede maatte samles igien, Datum Schouffsholmb den 15 Junj 1645.
 Christian Machabeus. Fremdelis fremlagt Knud Christensen Borgermester i Suaniche och Ridesouged til Hammershus, hans Widnißbiurd vnder Dato 15 Junj 1645. vdi Mehningen formeldendis, eptersom Holger Rosenfrands schichede hannem vd fra Slotted i Gaar den 14 Junj med den Befalling, at hand paa hans Wegne schulle begiere, at Landsens Officerer endnu wille samle Soldatterne och Landschabet och giøre Modstand, da suarede en Part aff dem, at di iche kunde bringe Soldatterne til Slotted at giøre nogen Vndsetning, och ei heller stuntes dem, at Slodsherren kunde holde Festningen, effterdi Landet var opgiff-
 uen, som samme Widnißbiurd udi sin Mehning formeldte. Hernest irettelagde Holger Rosenfrands sit Forlehnings-Bress vnder kongelig Haand och Seigl, sub Dato Kiøbenhaffn den 4 May 1645. indendis iblandt andet, at hannem naadigst er forlehnt med Cronens Slott och Lehn Hammershus paa Boringholmb, och schall holde det vdi en fast och thring Slodsloug, och Kon. Mai. och Danmar-
 chis Riges Raad till throer Hende, som en erlig Riddermands Mand eigner och ber, som hand wed Vere forsuare wil, met widere samme Forlehnings-Bress i sig sielffuer indholdte. Och ydermehre henschød Holger Rosenfrands sig ihil det Herriß-Winde, som di fire Herreder paa Boringholmb haffde vdgiffuet udi hans och hans Fuldmegtiges Fraverelse, efftersom hand beretter dertill iche at vere kal-

det, eller maatt komme paa Landet dend Tid eller siden enten, och er samme Herreds-Winde med Herreds Seigl bekræfted, som saaledis lyder udi Ordene:

Efter som dette Herreds Bidne er den i vort ældre Magazin fra S. 47 til 58 forekommende Relation forbigaaes samme her, da der kan sees, hvad paa de første elleve Poster er svaret, og forbigaaes her ved denne Act den 12 og 13 der anførte Post; der imod anføres, hvad ethvert Compagnie især svarede, da de i Capteinernes Nærværelse og Præhør bleve af Commissarierne tilspurgte: Om de vare til Sinds at imodstaae Fienden, der han ankom? Om de havde noget at klage over deres Slogherre, Capteiner og Underofficerer? Om de vidste noget af den Accort at sige, som med Fienden blev giort, før den blev sluttet? Om deres Officerer nogen Tid forbød dem at fechte eller giøre Fienden Modstand? Om de havde Krud og Lod nok paa Landet, og om deres Officerer førte dem an? Hvorom deres Svar kan søges sammest. Sid. 58, 59. Paa det Spørgsmaal, som der ei anføres:

Hvor sterck di vare tilstede, der Fienden ankom, och igien gick til Schibs? svarede de vnder Majoren, at hand aff sit Folck haffde ungefer 64 Mand: Aff Anders Hansens var ingen tilstede: Aff Siuert Gaggens var saare faa, der di ankom: Aff Mads Roefoeds ingen: Aff Justes 12 Mand: Aff Jacob Roefoeds ingen, medens der di igien vare gaaen til Schibs, haffde alle Capteinerne dieres meste Folck samlede.

(Og endelig meldes her endnu, førend det i ældre Magazin S. 26 til 30 indførte, hvor med Acten slutes:)

Bleff och fremlagt en Fortegnelse vnder Holger Rosenkrankes egen Haand hans Kostieneste anlangendis: Til Nehning, at hand aff sit Siellandske och Fynske Goeds var pligtig at holde 9 Heste (effter som det andet hans Goeds var vnder Fienden), och aff Lehnet 8 Hester, var 17 Hester: Nu haffde hand holt 18 Hester, huoraff Suenschen haffde frataget hannem de 9, och sielffuer haffde faaet med sig til Kiøbenhaffn 9, som var 18 Heste; der foruden haffde Hendrich Mein holt for hannem til at besøge Wagten och forrette hans Kostieneste med 2 Heste, og 3 aff hans Folck haffde hand Bevilking, paa Foeder och Maal paa 3 Heste, som iligemaade schulle giøre Thieniste dermed. Paa samme Fortegnelse var ochsaa 18 Personer navngiffuet, som hannem thiente och samme Kostieneste forretted haffde, och dersom fornøden var kunde hand opregne flere, som til Sielland och andensteds var forreist hans Erinde at forrette, och bekiende Capteinene her for Ketten, at Holger Rosenkrankis batterit Strand-Rytter. Endelig och for ic.

II.

R. Hanses forehavende Pilegrimsfart ved samme Tid da Anders Renteskriver blev hengt 1494.

Meddeelt af Professor Abraham Kall.

”Var 1494, skriver Hvittfeldt, lod R. Hans henge en hans Renteskriver ved Naffn Anders, som af første vaar i stor Gunst hos hannem, bleff end oc